

Javaslat a

.....Keszthelyi Földművesiskola, Tanintézet és Akadémia.....
„[nemzeti érték megnevezése]”
[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Dr. Szabó István..... (név)

.... (aláírás)

Keszthely, 2014. december 15..... (település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Dr. Szabó István

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Dr. Szabó István

Levelezési cím: 8360 Keszthely Schwarz D. u. 15.....

Telefonszám: 30 9167170.....

E-mail cím: kalmos@t-online.hu.....

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Keszthelyi Földműves iskola, Tanintézet és Akadémia

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

<u>agrár- és élelmiszer gazdaság</u>	egészség és életmód	<u>épített környezet</u>
<u>ipari és műszaki megoldások</u>	<u>kulturális örökség</u>	sport
természeti környezet	turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

Keszthely, Tapolcai út – Lovassy Sándor utca, Rákóczi tér sarok épületegyüttes

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

<u>települési</u>	tájegységi	megyei	külhoni magyarság
-------------------	------------	--------	-------------------

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Dokumentumok bizonyítják, hogy Festetics György unokái (Tasziló és György) a Georgikon jogutódjaként hozták létre a kiegyezést követően megnyitott Keszthelyi Gazdasági Tanintézetet. Ez az épületegyüttes (központja a Rákóczi tér 14. sz. ház) az egykori földműves iskola, a később Tapolcára áthelyezett vincellériskola, majd a tangazdasági major. Ide kötődik a gyümölcs- és szőlőkultúra szakképzés általi fellendítése, a vincellérképzés, mag- és vegyvizsgáló állomás létrehozása, az első magyarországi tartamos meteorológiai megfigyelő állomás, a gyakorlati madárvédelem úttörő kezdeményezése, a filoxeravész felismerése és a küzdelem ellene. Itt működött Lovassy Sándor, a gazdasági állattan megteremtője, a hévízi tündérrózsák világmonográfiájának szerzője, a keszthelyi kertkultúra meghatározó alakja, Deininger Imre a magyar történeti növényföldrajz és régészeti botanika megteremtője. Nála tanult Mokry Sámuel lelkész, az első magyar búzanemesítő. Lovassy volt a keszthelyi múzeumi egyesület megalapítója, majd a Balaton Múzeum megteremtője és igazgatója. Az akadémiává fejlődő agrár szakoktatási intézmény ma már leromlott építészeti környezet. A központi épületet később már a romantikus stílusú uradalmi lakóházként tartják nyilván. Mára csak ez a „kiskastély” és a hozzá kapcsolódó romos intézőlakás, valamint a festéküzletté alakított magtisztító áll, illetve kissé arrébb a víztorony és mérlegház, amelyen emléktábla hirdeti Groffits Gábor, a hazai vasbeton-építészet atyja tangazdasági felújító tevékenységének szép eredményét. A tanintézeti udvar rekonstrukcióra érdemes, pusztuló parkjában legértékesebb famatuzsálem a közelmúltban védetté nyilvánított japánakác.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Amíg Mosonmagyaróváron a vár, az ősi és az újabb akadémiai épületek a modern létesítmények mellett ma is funkcionálnak, addig Keszthelyen a történelmi múlt képviselői sajnos csaknem az enyészeté lettek. Az értékek megmentése nem csak a Balaton fővárosához méltó művelődéstörténeti tartalom megőrzését, hanem jövőbeli feladattal való megtöltés lehetőségét is

biztosítja. A Georgikon – Tanintézet – Akadémia – Főiskola – Egyetem a keszthelyi felsőoktatás és a köré csatlakozó tudományos, művelődési és közéleti fejlődést is reprezentálja.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Koppány T., Péczely P., Sági K. 1962: Keszthely. Képzőművészeti Alap, Budapest

Sági K. (szerk.) 1972: Georgikon 175. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Fehér Gy., Kurucz Gy., Zsidi V. 1996: Georgikon 200. 1. Emlékkönyv a Georgikon alapításának 200. évfordulójára. Keszthely, 1996

Pappné Beke J. 2006: Keszthely város emléktáblái és köztéri alkotásai. Keszthely, 2006. (103. old. 175. kép)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: –

III. MELLÉKLETEK

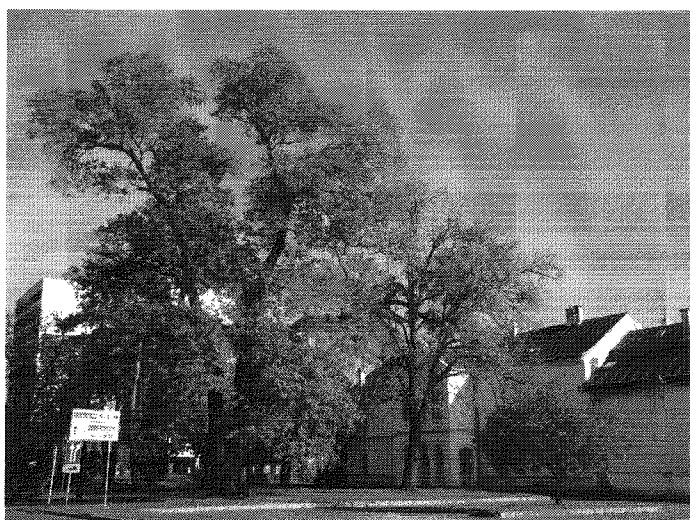
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

A magtisztító (forrás: internet)

A tanintézet udvari homlokzata (reprodukció – szakoktatás-történeti tábló)

Utcai homlokzat, előkert védett fákkal (Szabó I.)

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat: Az „Utcai homlokzat, előkert védett fákkal” fénykép felhasználásához hozzájárulok.

Támogató nyilatkozat

Keszthelyi Földművesiskola, Tanintézet és Akadémia települési értéktárba történő felvételéhez

A felvételre javasolt épületek tervezője Groffits Gábor, a Pannon Egyetem Agrárműszaki Tanszékének egykori vezetője, aki a tanszék életében jelentős fejlesztéseket hajtott végre.

Groffits Gábort 1908-ban bízták meg a tanszék négy műszaki tárgyának oktatásával: fizika, geodézia, géptan, gazdaságiépítészet.

1910-ben az építészet tárgy tananyagát átdolgozva jelentette meg „*gazdasági építészet*” című könyvét, mely 1911-ben irodalmi díjat kapott. Ez a könyv lett az Akadémiákon a mezőgazdasági építészet oktatásának alapja, amelyet 1922-ben és 1930-ban kibővítve újra kiadtak.

Oktatói tevékenysége mellett folytatta építőmérnöki gyakorlatát is. Ő építette, Mihailics Győző műegyetemi tanár tervei alapján a kor akkori leghosszabb gerendahídját Temesvárott, valamint a Major és Szénatéri 15 m fesztávú hidakat. Tervezte ill. vezette a váci városháza, a palánkpusztai és kehidai szakiskolák, a keszthelyi csónakház, a Festetics mauzóleum, és egy cukorgyár építését. Számos gazdasági épület készült a vezetésével, mint például a csordakúti Domokos-féle gazdaság magtára, a keszthelyi major újjáépítése, a hansági Kistölgyfa-majorban, a Mexikó és rábatéri majorokban istállók, valamint a Mária-ligeti kétállásos önetetős, önitatókísérleti istállók. Elsőként ismerte fel a silózás jelentőségét, s különböző rendszerű silózó berendezéseket tervezett.

Mérnöki gondolkodására az alaposan átgondolt, körültekintő műszaki tervezés, a gondos kivitelezés, és a lelkiismeretes ellenőrzés volt a jellemző. Elgondolásaiból, kísérleti eredményeiből nem egyet később a nagyüzemi mezőgazdasági építési gyakorlatban felhasználtak, vagy újra felfedeztek. Ezek többek közt a helyi, gazdaságosan kitermelhető építési anyagok hasznosítása, vas-beton szerkezetek alkalmazása, helyszíni előgyártása, a légréssel vagy szigetelő anyaggal készült koporsó- fedeles istállók alkalmazása, melyek 60 év után is kifogástalanul páralecsapódás-mentesek maradtak.

Az építészeti munkán kívül jelentős szakírói tevékenységet végzett. 1909-től 1945-ig a *Köztelek* Mezőgazdasági Építészeti rovatának vezetőjeként számos cikket írt a rovatba. Írója és szerkesztője is az 1927-ben megjelent *Gyakorlati Gazdasági Lexikon*-nak, amiben a gazdasági építészetet 136 címszóval állította össze.

A javasolt épületek Groffits Gábor munkásságának jelentős értékei melyek ma is funkcionálnak. Települési értéktárba történő felvételüket, Groffits Gábor szellemiségének megőrzésével együtt javasolom.

Keszthely, 2015. január 29.

Dr. Pályi Béla
egyetemi docens, tanszékvezető
Pannon Egyetem, Georgikon Kar
Agrárműszaki Tanszék